

بررسی کیفیت مجلات حوزه زنان و مامایی در پایگاه ISI و Scopus بر اساس شاخص‌های رتبه‌بندی مجلات

جمشید جمالی^۱، محسن دهقانی^۲، دکتر منور افضل آقایی^{۳*}

۱. دانشجوی دکترای تخصصی آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.
۲. مربی گروه اپیدمیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران.
۳. استادیار گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۵/۹

خلاصه

مقدمه: امروزه تعدد و کیفیت نامعلوم مجلات حیطه‌های مختلف علوم پزشکی، پژوهشگران را در انتخاب مجله مناسب برای انتشار نتایج تحقیقات علمی سردرگم کرده است. شاید معیارهای سنجش کیفیت مجلات بتوانند این مشکل را تا حدودی حل کنند؛ لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی کیفیت مجلات حوزه زنان و مامایی بر اساس شاخص‌های رتبه‌بندی مجلات در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر انجام شد.

روش کار: این مطالعه به صورت توصیفی تحلیلی و به روش علم‌سنجی انجام شد. اطلاعات مورد نیاز این مطالعه که شامل تمامی مجلات نمایه شده حوزه زنان و مامایی در پایگاه Scopus بود، در اردیبهشت ۱۳۹۲ از پایگاه‌های ISI، Pubmed و Scopus استخراج شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار Minitab (نسخه ۱۷) و SPSS (نسخه ۲۲) و آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنوف و ضریب همبستگی اسپیرمن انجام شد. میزان p کمتر از ۰/۰۵ معنی دار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: از ۱۴۸ مجله مورد نظر نمایه شده در پایگاه Scopus، ۸۹ مجله (۶۰/۱۴٪) در Pubmed و ۷۸ مجله (۵۲/۷۰٪) در ISI نمایه می‌شوند. ۴۲/۵۷٪ مجلات در دو کشور انگلستان و آمریکا منتشر می‌شوند. میانگین ضریب تأثیر، SJR و عامل ویژه مجلات حوزه زنان و مامایی به عنوان شاخص‌های رتبه‌بندی مجلات به ترتیب $۱/۸۲۵ \pm ۱/۴۲۸$ ، $۰/۴۵۹ \pm ۰/۴۹۵$ و $۰/۰۷۶۶ \pm ۰/۰۱۱$ بود. ضریب همبستگی اسپیرمن بین ضریب تأثیر و SJR برابر با $۰/۸۹۵$ ، بین ضریب تأثیر و عامل ویژه $۰/۸۱۹$ و بین SJR و عامل ویژه $۰/۸۰۱$ بود.

نتیجه‌گیری: بین شاخص‌های ضریب تأثیر، عامل ویژه و SJR مجلات حوزه زنان و زایمان در پایگاه ISI و Scopus ارتباط معناداری وجود دارد. شاخص عامل ویژه و SJR می‌توانند معیاری مناسب تری نسبت به ضریب تأثیر باشند، اما علی‌رغم کمبودهای ضریب تأثیر، این ابزار به دلیل پذیرش همگانی در مجامع علمی، در دسترس بودن و سهولت کاربرد نمی‌تواند نادیده گرفته شود.

کلمات کلیدی: پایگاه‌های اطلاعاتی مجلات، رتبه‌بندی مجلات، زنان و زایمان، ضریب تأثیر مجلات، مامایی، وب سایت علوم، SCOPUS

* نویسنده مسئول مکاتبات: منور افضل آقایی؛ دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران. تلفن: ۰۹۱۵۳۱۴۹۳۴۸؛ پست الکترونیک: Afzalaghaem1@mums.ac.ir

مقدمه

مجلات به عنوان یکی از محمل‌های اطلاعاتی، به دلیل اینکه در فاصله‌های زمانی کوتاه و معین به انتشار تازه‌ترین مطالب علمی در حوزه‌های مشخص می‌پردازند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. چاپ و نمایه شدن مقاله در یک مجله معتبر علمی می‌تواند بیانگر کیفیت بالای یک مطالعه می‌باشد.

با توجه به نیاز پژوهشگران حوزه پزشکی و علوم وابسته به آخرین تحقیقات و یافته‌های علمی این حوزه، پایگاه‌های بین‌المللی، نخستین درگاه جهت دستیابی به این مقصود می‌باشند. یکی از راه‌های ارزیابی مجلات علمی به عنوان پیشگامان ترویج علم و تولیدات علمی، تعداد پایگاه‌های اطلاعاتی است که یک مجله را نمایه می‌کند (۱).

آگاهی محققان از مجلات معتبر حوزه فعالیت آنان، به منظور نشر مقالات علمی در آن‌ها، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. پایگاه‌های اطلاعاتی متعددی به ارزیابی و رتبه‌بندی مجلات می‌پردازند که مؤسسه اطلاعات علمی^۱ و پایگاه اطلاعاتی Scopus، از مهم‌ترین پایگاه‌های مذکور به شمار می‌روند.

از جمله شاخص‌های ارزیابی مجلات در پایگاه ISI می‌توان به ضریب تأثیر^۲ یک مجله اشاره کرد که برای مقایسه مجلات مربوط به یک موضوع مناسب است. شناخته شده‌ترین ابزار جهت سنجش و ارزیابی تولیدات علمی و رایج‌ترین معیار تحلیل استنادی، ضریب تأثیر است. این شاخص توسط گارفیلد مطرح شد و نخستین بار مؤسسه اطلاعات علمی در سال ۱۹۵۵ آن را منتشر کرد (۲). ضریب تأثیر یک مجله، نسبت تعداد استنادهای دریافتی به مقالات انتشار یافته در طول یک دوره زمانی معین (معمولاً ۲ ساله) است (۳). علی‌رغم پذیرش همگانی ضریب تأثیر در جوامع علمی، این شاخص نیز مانند هر شاخص دیگر که به مرور زمان مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد، به چالش کشیده شده است (۴-۷). شاخص‌های دیگری نظیر

SJR^۳ و عامل ویژه^۴ با هدف برطرف ساختن نقایض ضریب تأثیر ارائه شده‌اند.

شاخص SJR، یکی دیگر از ابزارهای تحلیل استنادی است که قدمتی کمتر از ضریب تأثیر داشته و توسط مؤسسه سای ماگو منتشر می‌شود. شاخص SJR مجله که محاسبه آن نسبت به ضریب تأثیر یک مجله از پیچیدگی بیشتری برخوردار است، از نسبت تعداد و اهمیت استنادهای دریافتی به مقالات انتشار یافته یک مجله در طول یک دوره زمانی معین (معمولاً ۳ ساله) به دست می‌آید (۸).

شاخص SJR بر اساس اطلاعات حاصل از پایگاه استنادی Scopus محاسبه می‌شود. پایگاه استنادی Scopus، حدود ۲۰۵۰۰ مجله علمی را در حوزه‌های مختلف دانش، از سال ۱۹۹۶ به بعد پوشش می‌دهد. این پایگاه توسط شرکت الزویر در نوامبر ۲۰۰۴ و با همکاری ۲۱ دانشگاه و بیش از ۳۰۰ پژوهشگر ایجاد شد. جامعیت پوشش این پایگاه به اندازه‌ای است که هم اکنون مؤسسه تایمز و مؤسسه سای ماگو در رتبه‌بندی دانشگاه‌ها برای بررسی میزان استنادات، از پایگاه اسکوپوس بهره می‌برند (۸). حضور بیش از ۲۰۵۰۰ عنوان نشریات علمی از ۵۰۰۰ ناشر بین‌المللی، ۴۹ میلیون مقاله منتشر شده در مجلات، ۵/۳ میلیون مقاله منتشر شده در کنفرانس‌های علمی، ۲۳ میلیون پروانه اختراع و ۴۳۵ میلیون صفحه وب علمی و همراهی آن از طریق موتور سائروس^۵ در محیط وب و پوشش ۱۰۰٪ پایگاه معتبر Medline، امکانات منحصر به فردی را برای این پایگاه به وجود آورده است (۹). پوشش بیشتر مجلات (از جمله مجلات فارسی و مجله زنان، مامایی و نازایی ایران) و دسترسی راحت‌تر کاربران و مجلات علمی به پایگاه Scopus در مقایسه با پایگاه اطلاعاتی ISI، از جمله مهم‌ترین مزایای Scopus نسبت به ISI می‌باشد (۱۰).

یکی دیگر از شاخص‌های ارزیابی مجلات در پایگاه ISI، شاخص عامل ویژه است. شاخص عامل ویژه با حذف تأثیر خود استنادی مجلات، افزایش طول بازه زمانی

^۳ SCImago Journal Rank

^۴ Eigen Factor

^۵ Scirus

^۱Institute for Scientific Information (ISI)

^۲Impact Factor

داده‌ها) استفاده شد. میزان p کمتر از ۰/۰۵ معنی دار در نظر گرفته شد.

یافته ها

از ۱۴۸ مجله حوزه زنان و زایمان که در در پایگاه Scopus نمایه می شوند، ۸۹ مجله (۶۰/۱۴٪) در Pubmed و ۷۸ مجله (۵۲/۷۰٪) در ISI نیز نمایه می شوند. ۶۳ مجله (۴۲/۵۷٪) حوزه زنان و زایمان در دو کشور انگلستان و آمریکا (۳۶ عنوان مجله در انگلستان و ۲۷ عنوان مجله در آمریکا) منتشر می شوند که از این ۶۳ مجله، ۵۶ عنوان (۸۸/۹٪) در Pubmed و ۴۹ عنوان (۷۷/۸٪) در ISI نمایه می شوند. مجله Update Human Reproduction کشور انگلستان با ضریب تأثیر ۹/۲۳۴ و SJR ۳/۶۱۲، بالاترین مقدار این دو شاخص ارزیابی مجلات را به خود اختصاص داده است. شاخص عامل ویژه نشان داد مجله American Journal of Obstetrics and Gynecology با مقدار ۰/۰۵۱۵۰۲ در صدر مجلات حوزه زنان و زایمان می باشد. مقدار شاخص SJR برای ۲ مجله ایرانی Iranian Journal of Reproductive Medicine و Iranian Journal of Obstetrics and Gynecology به ترتیب ۰/۱۸۳ و ۰/۱۱۱ بود.

میانگین ضریب تأثیر، SJR و عامل ویژه مجلات حوزه زنان و زایمان به ترتیب $۱/۸۲۵ \pm ۱/۴۲۸$ ، $۰/۴۵۹ \pm ۰/۰۱۱$ و $۰/۰۷۶۶ \pm ۰/۰۱۱$ بود. اطلاعات تفصیلی در مورد مقادیر شاخص های رتبه بندی مجلات در جدول ۱ ارائه شده است.

محاسبه از ۲ سال به ۵ سال، افزایش تأثیر استنادات با ارزش نسبت به استنادات کم ارزش و در نظر گرفتن تأثیر استنادات غیر مستقیم، برخی ایرادات ضریب تأثیر را رفع کرده است (۱۱). از دیگر مزایای این شاخص نسبت به دو شاخص ضریب تأثیر و SJR، دسترسی رایگان به پایگاه آن می باشد (۱۲).

تاکنون مطالعات مختلفی به بررسی ارتباط بین شاخص های مختلف ارزیابی مجلات در حوزه های مختلف علمی و تعیین مناسب ترین شاخص پرداخته اند (۷، ۱۳-۱۵)؛ اما مطالعه ای که به بررسی مجلات حوزه زنان و زایمان پرداخته باشد ملاحظه نشد، لذا مطالعه حاضر با هدف معرفی مجلات نمایه شده حوزه زنان و زایمان در پایگاه های Scopus، Pubmed و ISI و مقایسه شاخص های مختلف ارزیابی مجلات در این حوزه با یکدیگر انجام شد.

روش کار

این مطالعه به صورت توصیفی تحلیلی و به روش علم سنجی صورت گرفت. جامعه آماری آن، تمام مجلات نمایه شده حوزه زنان و زایمان در پایگاه های Scopus، Pubmed و ISI در سال ۲۰۱۱ بود. اطلاعات مورد نیاز این مطالعه، در اردیبهشت ماه ۱۳۹۲ از پایگاه های مذکور استخراج شد. در ابتدا لیست مجلات نمایه شده حوزه زنان و زایمان در پایگاه Scopus از پایگاه مؤسسه سای ماگو به همراه مقدار شاخص SJR آن استخراج شد (۸). نمایه شدن مجله در پایگاه Pubmed از طریق وبگاه کتابخانه ملی پزشکی آمریکا بررسی شد (۱۶). ضرایب تأثیر مجلات و مقادیر شاخص عامل ویژه از سایت گزارشات استنادی نشریات مؤسسه اطلاعات علمی^۱ استخراج گردید (۱۲). تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار Minitab (نسخه ۱۷) و SPSS (نسخه ۲۲) انجام شد. جهت بررسی طبیعی بودن داده ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و پس از ارائه اطلاعات توصیفی در مورد مجلات، جهت بررسی ارتباط بین شاخص های ارزیابی مجلات از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن (به دلیل طبیعی نبودن

¹ Journal Citation Reports (JCR) Science Edition

جدول ۱- مقادیر شاخص‌های رتبه‌بندی مجلات

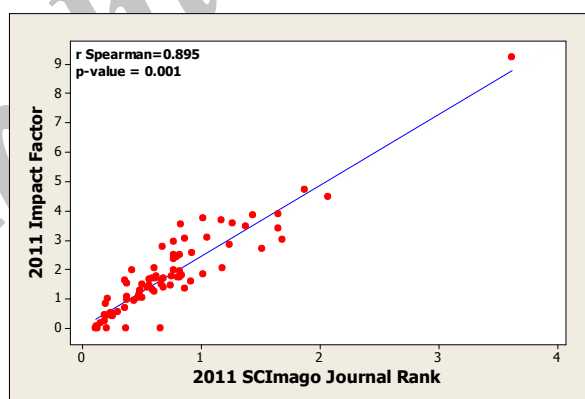
کشور	رتبه (SJR)	SJR	نمایه در Pubmed	رتبه (IF)	ضریب تأثیر	رتبه (EF)	عامل ویژه	نمایه در ISI	شاپا (چاپی)	عنوان مجله
انگلیس	۱	۳,۶۱۲	بله	۱	۹,۳۳۴	۱۳	۰,۰۱۳۳۹	بله	۴۷۸۶-۱۳۵۵	Human Reproduction Update
انگلیس	۲	۲,۰۶۶	بله	۳	۴,۴۷۵	۴	۰,۰۴۲۵۱۷	بله	۱۱۶۱-۰۲۶۸	Human Reproduction
آمریکا	۳	۱,۸۶۹	بله	۲	۴,۷۳	۲	۰,۰۵۰۲۵	بله	۷۸۴۴-۰۰۲۹	Obstetrics and Gynecology
انگلیس	۴	۱,۶۷۸	بله	۱۴	۳,۰۰۷	۷	۰,۰۱۶۵۱۵	بله	۷۶۹۲-۰۹۶۰	Ultrasound in Obstetrics and Gynecology
آمریکا	۵	۱,۶۵	بله	۴	۳,۸۸۸	۵	۰,۰۳۸۴۱۴	بله	۸۲۵۸-۰۰۹۰	Gynecologic Oncology
انگلیس	۶	۱,۶۴۲	بله	۱۱	۳,۴۰۷	۶	۰,۰۲۵۵۹۴	بله	۰۳۲۸-۱۴۷۰	BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology
آمریکا	۷	۱,۵۱۳	بله	۱۸	۲,۷۲۴	۱۶	۰,۰۱۱۴۹۷	بله	۷۸۲۴-۰۰۱۰	Contraception
انگلیس	۸	۱,۴۳۲	بله	۵	۳,۸۵۲	۲۱	۰,۰۰۸۶۵۸	بله	۹۹۴۷-۱۳۶۰	Molecular Human Reproduction
آمریکا	۹	۱,۳۷۳	بله	۱۰	۳,۴۶۸	۱	۰,۰۵۱۵۰۲	بله	۹۳۷۸-۰۰۰۲	American Journal of Obstetrics and Gynecology
آمریکا	۱۰	۱,۲۶۲	بله	۸	۳,۵۶۴	۳	۰,۰۴۷۵۷۱	بله	۰۲۸۲-۰۰۱۵	Fertility and Sterility
انگلیس	۱۱	۱,۲۳۴	بله	۱۶	۲,۸۳۴	۳۰	۰,۰۰۵۷۱	بله	۲۳۹۳-۱۴۷۱	BMC Pregnancy and Childbirth
هلند	۱۲	۱,۱۷۶	بله	۲۵	۲,۰۴۲	۱۵	۰,۰۱۳۱۰۶	بله	۶۴۸۳-۱۴۷۲	Reproductive BioMedicine Online
انگلیس	۱۳	۱,۱۶۸	بله	۷	۳,۶۹۳	۹	۰,۰۱۳۸۱۱	بله	۴۰۰۴-۰۱۴۳	Placenta
انگلیس	۱۴	۱,۰۴۵	بله	۱۲	۳,۰۰۹	۸	۰,۰۱۶۴۹۷	بله	۱۶۲۶-۱۴۷۰	Reproduction
آمریکا	۱۵	۱,۰۱۲	بله	۶	۳,۷۵۸	۱۸	۰,۰۰۹۸۰۱	بله	۳۷۱۴-۱۰۷۲	Menopause
انگلیس	۱۶	۱,۰۰۹	بله	۲۹	۱,۸۳۲	۲۰	۰,۰۰۹۳۴۴	بله	۳۴۶۲-۰۹۳۷	International Urogynecology Journal and Pelvic Floor Dysfunction
انگلیس	۱۷	۰,۹۱۴	بله	۱۹	۲,۵۷۱	۶۴	۰,۰۰۰۹۳۴	بله	۲۲۱۵-۱۷۵۷	Journal of Ovarian Research
انگلیس	۱۸	۰,۹۱۳	بله	۴۱	۱,۶۰۹	۵۲	۰,۰۰۱۸۷۸	بله	۸۶۹۵-۱۷۴۰	Maternal and Child Nutrition
انگلیس	۱۹	۰,۸۵۸	بله	۱۳	۳,۰۰۵	۲۹	۰,۰۰۵۷۴۱	بله	۷۴۰۸-۱۰۴۶	American Journal of Reproductive Immunology
هلند	۲۰	۰,۸۵۶	بله	۴۹	۱,۳۷۱	۴۶	۰,۰۰۲۸۸۱	بله	۸۰۸۰-۰۰۹۶۸	Reproductive Health Matters
انگلیس	۲۱	۰,۸۳۱	بله	۳۰	۱,۸۰۱	۱۹	۰,۰۰۹۶۹	بله	۸۳۴۶-۰۷۴۳	Journal of Perinatology
انگلیس	۲۲	۰,۸۲۵	بله	۹	۳,۵۵۲	۱۱	۰,۰۱۳۵۶۷	بله	۶۰۹۵-۱۷۴۳	Journal of Sexual Medicine
انگلیس	۲۳	۰,۸۱۸	بله	۳۴	۱,۷۳۱	۳۶	۰,۰۰۴۱۴۱	بله	۶۹۳۴-۱۵۲۱	Best Practice and Research in Clinical Obstetrics and Gynaecology
آمریکا	۲۴	۰,۸۱۲	بله	۲۸	۱,۹۳۵	۳۱	۰,۰۰۵۶۴۸	بله	۹۲۰۱-۰۰۰۹	Clinical Obstetrics and Gynecology
آمریکا	۲۵	۰,۸۱۲	بله	۲۰	۲,۵۱۴	۴۴	۰,۰۰۳۰۲۵	بله	۷۸۲۸-۰۰۲۹	Obstetrical and Gynecological Survey
هلند	۲۶	۰,۷۹۸	بله	۳۳	۱,۷۳۸	۲۷	۰,۰۰۶۰۳۵	بله	۴۶۵۰-۱۵۵۳	Journal of Minimally Invasive Gynecology
آمریکا	۲۷	۰,۷۸۷	بله	۲۲	۲,۴۴۴	۲۸	۰,۰۰۵۹۹۲	بله	۷۱۹۱-۱۹۳۳	Reproductive Sciences
آمریکا	۲۸	۰,۷۶۷	بله	۲۱	۲,۴۹۱	۲۶	۰,۰۰۶۶۳۱	بله	۹۷۷۶-۰۹۶۰	Breast
ایرلند	۲۹	۰,۷۶۷	بله	۲۷	۱,۹۷۴	۱۴	۰,۰۱۳۳۵۴	بله	۲۱۱۵-۰۳۰۱	European Journal of Obstetrics, Gynecology and Reproductive Biology
آمریکا	۳۰	۰,۷۶۳	بله	۲۳	۲,۳۷۸	۳۲	۰,۰۰۵۶۳۵	بله	۸۷۲-۱۰۴۰X	Current Opinion in Obstetrics and Gynecology
انگلیس	۳۱	۰,۷۶۱	بله	۱۵	۲,۹۴۶	۴۵	۰,۰۰۲۹۱۶	بله	۷۶۵۹-۰۷۳۰	Birth
آمریکا	۳۲	۰,۷۴۶	بله	۳۲	۱,۷۷۱	۱۷	۰,۰۱۱۰۹۶	بله	۶۳۴۹-۰۰۰۱	Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica

کشور	رتبه (SJR)	SJR	نمایه در Pubmed	رتبه (IF)	ضریب تأثیر	رتبه (EF)	عامل ویژه	نمایه در ISI	شاپا (چاپی)	عنوان مجله
انگلیس	۳۳	۰,۷۴	بله	۴۵	۱,۴۵۶	۵۴	۰,۰۰۱۷۵۷	بله	۵۱۸۷-۱۳۶۲	European Journal of Contraception and Reproductive Health Care
انگلیس	۳۴	۰,۶۸	بله	۴۸	۱,۳۷۷	۶۳	۰,۰۰۰۹۵	بله	۷۲۷۳-۱۴۶۴	Human Fertility
استرالیا	۳۵	۰,۶۷۶	بله	۳۷	۱,۷۰۱	۲۵	۰,۰۰۷۲۹۱	بله	۴۲۷۴-۱۸۳۲	Twin Research and Human Genetics
ایرلند	۳۶	۰,۶۷	بله	۱۷	۲,۷۶۷	۲۲	۰,۰۰۸۴۱۷	بله	۵۱۲۲-۰۳۷۸	Maturitas
آمریکا	۳۷	۰,۶۶	بله	۳۹	۱,۶۴۶	۱۰	۰,۰۱۳۷۹	بله	۸۹۱-۱۰۴۸X	International Journal of Gynecological Cancer
انگلیس	۳۸	۰,۶۵۷	بله	۴۳	۱,۴۹۵	۲۳	۰,۰۰۷۹۱۶	بله	۷۰۵۸-۱۴۷۶	Journal of Maternal-Fetal and Neonatal Medicine
انگلیس	۳۹	۰,۶۵۵	بله	۷۶	۰	۷۶	۰	بله	۴۷۵۵-۱۷۴۲	Reproductive Health
انگلیس	۴۰	۰,۶۵۳	بله	-	-	-	-	خیر	۶۸۷۴-۱۴۷۲	BMC Women's Health
آمریکا	۴۱	۰,۶۱۷	بله	۳۱	۱,۷۷۷	۵۱	۰,۰۰۱۹۶۴	بله	۶۱۳۸-۰۲۶۶	Midwifery
آلمان	۴۲	۰,۶۰۹	بله	۳۶	۱,۷۰۲	۳۴	۰,۰۰۴۳۸۴	بله	۵۵۷۷-۰۳۰۰	Journal of Perinatal Medicine
انگلیس	۴۳	۰,۶۰۴	بله	۵۳	۱,۲۳۷	۳۳	۰,۰۰۴۴۴۷	بله	۸۶۶۶-۰۰۰۴	Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology
ایرلند	۴۴	۰,۶۰۲	بله	۲۴	۲,۰۴۵	۱۲	۰,۰۱۳۵۴۱	بله	۷۲۹۲-۰۰۲۰	International Journal of Gynecology and Obstetrics
آمریکا	۴۵	۰,۵۸۶	بله	۵۰	۱,۳۱۶	۳۷	۰,۰۰۳۸۳	بله	۱۶۳۱-۰۷۳۵	American Journal of Perinatology
انگلیس	۴۶	۰,۵۸۴	بله	۳۵	۱,۷۰۳	۵۰	۰,۰۰۲۱۳	بله	۸۵۴۵-۰۸۸۹	Obstetrics and Gynecology Clinics of North America
آمریکا	۴۷	۰,۵۸۲	بله	-	-	-	-	خیر	۳۸۶۷-۱۰۴۹	Women's Health Issues
آمریکا	۴۸	۰,۵۶۲	بله	۴۶	۱,۴۵۳	۳۹	۰,۰۰۳۶۲	بله	۱۶۹۱-۰۲۷۷	International Journal of Gynecological Pathology
آمریکا	۴۹	۰,۵۵۸	بله	۳۸	۱,۶۵۱	۵۵	۰,۰۰۱۶۴	بله	۸۲۵۳-۱۵۵۶	Breastfeeding Medicine
انگلیس	۵۰	۰,۵۴۳	بله	۴۷	۱,۳۸۹	۵۹	۰,۰۰۱۲۵۶	بله	۴۸۲-۰۱۶۷X	Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology
انگلیس	۵۱	۰,۵	بله	۵۷	۱,۰۳۵	۴۲	۰,۰۰۳۰۹۲	بله	۲۱۷۵-۰۸۸۴	JOGNN - Journal of Obstetric, Gynecologic, and Neonatal Nursing
کره جنوبی	۵۲	۰,۴۹۸	بله	۴۴	۱,۴۸۹	۶۱	۰,۰۰۱۰۲	بله	۰۳۸۰-۲۰۰۵	Journal of Gynecologic Oncology
آمریکا	۵۳	۰,۴۹۱	بله	-	-	-	-	خیر	۷۴۴۹-۱۰۶۴	Infectious Diseases in Obstetrics and Gynecology
آلمان	۵۴	۰,۴۸۴	بله	۵۱	۱,۲۷۷	۲۴	۰,۰۰۷۳۷	بله	۰۰۶۷-۰۹۳۲	Archives of Gynecology and Obstetrics
سوئیس	۵۵	۰,۴۷۹	بله	۵۲	۱,۲۷۶	۴۳	۰,۰۰۳۰۳	بله	۷۳۴۶-۰۳۷۸	Gynecologic and Obstetric Investigation
انگلیس	۵۶	۰,۴۷۴	بله	-	-	-	-	خیر	۵۰۵۷-۱۷۴۵	Women's health (London , England)
آمریکا	۵۷	۰,۴۷۳	بله	۵۴	۱,۱۵	۵۸	۰,۰۰۱۳۸۷	بله	۳۳۴۴-۰۸۹۰	Journal of Human Lactation
سوئیس	۵۸	۰,۴۶۶	بله	۵۶	۱,۰۴۸	۴۰	۰,۰۰۲۲۹۸	بله	۳۸۳۷-۱۰۱۵	Fetal Diagnosis and Therapy
استرالیا	۵۹	۰,۴۳۲	بله	۶۰	۰,۹۴۲	۳۵	۰,۰۰۴۲۲۶	بله	۸۰۷۶-۱۳۴۱	Journal of Obstetrics and Gynaecology Research
انگلیس	۶۰	۰,۴۱۵	بله	۲۶	۱,۹۸۶	۴۷	۰,۰۰۲۶۲۸	بله	۷۱۳۷-۱۳۶۹	Climacteric
انگلیس	۶۱	۰,۳۹	بله	-	-	-	-	خیر	۴۳۵۸-۱۷۴۶	International Breastfeeding Journal
آمریکا	۶۲	۰,۳۷۳	بله	۵۵	۱,۰۶۹	۵۳	۰,۰۰۱۸۱۴	بله	۲۵۹۱-۱۰۸۹	Journal of Lower Genital Tract Disease
آمریکا	۶۳	۰,۳۷۲	بله	۴۲	۱,۵۳۹	۴۹	۰,۰۰۲۱۳۵	بله	۳۱۸۸-۱۰۸۳	Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology
انگلیس	۶۴	۰,۳۶۸	بله	۵۹	۰,۹۶۵	۶۰	۰,۰۰۱۲۴۵	بله	۴۵۵۹-۱۰۲۸	Taiwanese Journal of Obstetrics and Gynecology

کشور	رتبه (SJR)	SJR	نمایه در Pubmed	رتبه (IF)	ضریب تأثیر	رتبه (EF)	عامل ویژه	نمایه در ISI	شاپا (چاپی)	عنوان مجله
هلند	۶۵	۰,۳۶۴	بله	۷۷	۰	۷۷	۰	بله	۵۱۹۲-۱۸۷۱	Women and Birth
آمریکا	۶۶	۰,۳۵۵	بله	۶۲	۰,۶۸۸	۴۱	۰,۰۰۳۲۱۳	بله	۷۷۵۸-۰۰۲۴	Journal of reproductive medicine, The
انگلیس	۶۷	۰,۳۵۱	بله	۴۰	۱,۶۳۶	۶۲	۰,۰۰۰۹۸۹	بله	۱۸۹۳-۱۴۷۱	Journal of Family Planning and Reproductive Health Care
انگلیس	۶۸	۰,۳۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۸۰۷-۱۳۶۲	Journal of the British Menopause Society
برزیل	۶۹	۰,۳	خیر	-	-	-	-	خیر	۳۸۲۹-۱۵۱۹	Revista Brasileira de Saude Materno Infantil
انگلیس	۷۰	۰,۲۹۴	بله	۶۳	۰,۵۴۲	۳۸	۰,۰۰۳۷۲۶	بله	۳۶۱۵-۰۱۴۴	Journal of Obstetrics and Gynaecology
ایتالیا	۷۱	۰,۲۸۶	بله	-	-	-	-	خیر	۴۷۸۴-۰۰۲۶	Minerva Ginecologica
انگلیس	۷۲	۰,۲۵۶	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۰۵۰-۱۷۴۳	Journal of Experimental and Clinical Assisted Reproduction
فرانسه	۷۳	۰,۲۵۴	بله	۶۹	۰,۴۱۹	۵۷	۰,۰۰۱۴۳۸	بله	۲۳۱۵-۰۳۶۸	Journal de Gynecologie Obstetrique et Biologie de la Reproduction
کانادا	۷۴	۰,۲۴۷	بله	۶۵	۰,۴۷۴	۴۸	۰,۰۰۲۲۱۶	بله	۲۹۳۶-۰۳۹۲	European Journal of Gynaecological Oncology
نیوزلند	۷۵	۰,۲۴۵	بله	-	-	-	-	خیر	۱۴۱۱-۱۱۷۹	International Journal of Women's Health
کانادا	۷۶	۰,۲۴۲	بله	۶۸	۰,۴۲۹	۶۵	۰,۰۰۰۷۹۵	بله	۶۶۶۳-۰۳۹۰	Clinical and Experimental Obstetrics and Gynecology
انگلیس	۷۷	۰,۲۴۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۵۳۹۵-۰۹۶۵	Fetal and Maternal Medicine Review
آلمان	۷۸	۰,۲۳۷	بله	-	-	-	-	خیر	۲۰۸۴-۱۶۱۳	Gynecological Surgery
ایتالیا	۷۹	۰,۲۳۵	خیر	-	-	-	-	خیر	۹۹۶۹-۲۰۳۵	Journal of Endometriosis
فرانسه	۸۰	۰,۲۳	بله	۶۴	۰,۵۱۸	۵۶	۰,۰۰۱۶۱۴	بله	۹۵۸۹-۱۲۹۷	Gynecologie Obstetrique Fertilité
ایران	۸۱	۰,۲۱۹	خیر	۶۷	۰,۴۳۹	۷۰	۰,۰۰۰۰۶۳	بله	۰۷۶-۲۰۰۸X	International Journal of Fertility and Sterility
برزیل	۸۲	۰,۲۱۷	بله	-	-	-	-	خیر	۷۲۰۳-۰۱۰۰	Revista Brasileira de Ginecologia e Obstetricia
انگلیس	۸۳	۰,۲۰۷	بله	-	-	-	-	خیر	۴۱۰۸-۱۷۴۷	Expert Review of Obstetrics and Gynecology
لهستان	۸۴	۰,۲۰۴	بله	۵۸	۱	۷۱	۰,۰۰۰۰۵	بله	۴۵۸۸-۱۸۹۵	Wideochirurgia I Inne Techniki Maloinwazyjne
آلمان	۸۵	۰,۱۹۹	بله	۷۸	۰	۷۸	۰	بله	۲۳۹۳-۰۹۴۸	Zeitschrift fur Geburtshilfe und Neonatologie
آلمان	۸۶	۰,۱۹۲	خیر	۶۱	۰,۸۲۳	۶۸	۰,۰۰۰۳۳۸	بله	۵۷۵۱-۰۰۱۶	Geburtshilfe und Frauenheilkunde
ونزوئلا	۸۷	۰,۱۹۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۷۷۳۲-۰۰۴۸	Revista de Obstetricia y Ginecologia de Venezuela
لهستان	۸۸	۰,۱۸۹	بله	۷۰	۰,۴۱۱	۶۶	۰,۰۰۰۵۲۲	بله	۰۰۱۱-۰۰۱۷	Ginekologia Polska
سوئیس	۸۹	۰,۱۸۴	بله	۶۶	۰,۴۴۶	۶۷	۰,۰۰۰۴۴۹	بله	۳۷۹۱-۱۶۶۱	Breast Care
ایران	۹۰	۰,۱۸۳	خیر	۷۱	۰,۲۵۷	۶۹	۰,۰۰۰۱۳۳	بله	۶۴۳۳-۱۶۸۰	Iranian Journal of Reproductive Medicine
ترکیه	۹۱	۰,۱۷	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۳۹۹-۱۳۰۹	Journal of the Turkish German Gynecology Association
ترکیه	۹۲	۰,۱۶۸	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۳۰۶-۱۳۰۰	Turkiye Klinikleri Jinekoloji Obstetrik
هلند	۹۳	۰,۱۶	بله	-	-	-	-	خیر	۵۷۵۶-۱۸۷۷	Sexual and Reproductive Healthcare
کرواسی	۹۴	۰,۱۵۹	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۰۹۱-۱۳۳۰	Gynaecologia et Perinatologia
انگلیس	۹۵	۰,۱۵۴	خیر	-	-	-	-	خیر	۷۲۱۴-۱۷۵۱	Obstetrics, Gynaecology and Reproductive Medicine
لهستان	۹۶	۰,۱۴۳	خیر	۷۲	۰,۱۹	۷۳	۰,۰۰۰۰۳۴	بله	۸۸۷۶-۱۶۴۳	Przegląd Menopauzalny
اتریش	۹۷	۰,۱۳۹	خیر	-	-	-	-	خیر	۲۱۰۷-۱۸۱۰	Journal fur Reproduktionsmedizin und Endokrinologie

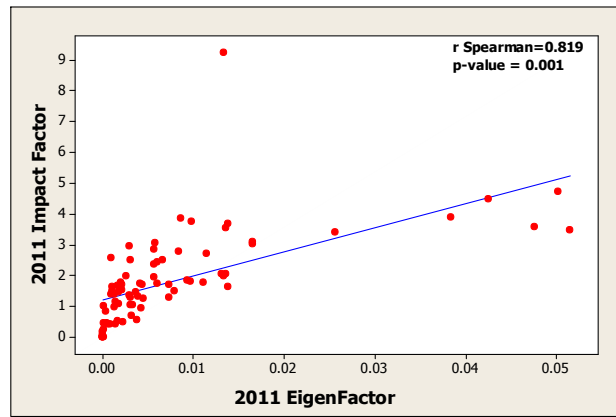
کشور	رتبه (SJR)	SJR	نمایه در Pubmed	رتبه (IF)	ضریب تأثیر	رتبه (EF)	عامل ویژه	نمایه در ISI	شاپا (چاپی)	عنوان مجله
مکزیک	۹۸	۰,۱۳۸	بله	-	-	-	-	خیر	۹۰۴۱-۰۳۰۰	Ginecologia y Obstetricia de Mexico
اسپانیا	۹۹	۰,۱۳۴	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۴۵۳-۱۵۷۸	Progresos en Obstetricia y Ginecologia
فرانسه	۱۰۰	۰,۱۲۶	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۳۶۰-۱۱۵۸	Sexologies
لهستان	۱۰۱	۰,۱۲۶	خیر	-	-	-	-	خیر	۳۳۱۵-۱۸۹۶	Ginekologia i Poloznictwo
جمهوری چک	۱۰۲	۰,۱۲۵	بله	-	-	-	-	خیر	۷۸۳۲-۱۲۱۰	Ceska Gynekologie
هلند	۱۰۳	۰,۱۲۴	خیر	-	-	-	-	خیر	۴۰۴۸-۱۵۷۳	Current Women's Health Reviews
شیلی	۱۰۴	۰,۱۲۴	خیر	-	-	-	-	خیر	۷۶۶-۰۰۴۸X	Revista Chilena de Obstetricia y Ginecologia
آمریکا	۱۰۵	۰,۱۲۳	بله	-	-	-	-	خیر	۸۳۷۸-۲۱۵۱	Female Pelvic Medicine and Reconstructive Surgery
هند	۱۰۶	۰,۱۲۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۲۱۶-۰۹۷۴	Journal of Gynecological Endoscopy and Surgery
آفریقای جنوبی	۱۰۷	۰,۱۲۲	خیر	۷۴	۰	۷۲	۰,۰۰۰۰۴۳	بله	۲۳۳۹-۰۰۳۸	South African Journal of Obstetrics and Gynaecology
آلمان	۱۰۸	۰,۱۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۵۹۹۴-۰۰۱۷	Der Gynakologe
هلند	۱۰۹	۰,۱۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۴۳۹۰-۱۹۴۱	Clinical Ovarian Cancer
آلمان	۱۱۰	۰,۱۱۹	خیر	-	-	-	-	خیر	۲۸۹۴-۱۶۱۰	Gynakologische Endokrinologie
ترکیه	۱۱۱	۰,۱۱۷	خیر	-	-	-	-	خیر	۴۲۵۲-۱۳۰۵	Turk Jinekoloji ve Obstetrik Dernegi Dergisi
لهستان	۱۱۲	۰,۱۱۶	خیر	-	-	-	-	خیر	۶۴۰۷-۱۲۳۱	Ginekologia Praktyczna
کرواسی	۱۱۳	۰,۱۱۵	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۱۵۱-۱۳۳۱	Gynaecologia et Perinatologia, Supplement
ایتالیا	۱۱۴	۰,۱۱۳	خیر	-	-	-	-	خیر	۸۳۳۹-۱۱۲۱	Italian Journal of Gynaecology and Obstetrics
برزیل	۱۱۵	۰,۱۱۲	بله	-	-	-	-	خیر	۹۳۳۹-۱۸۰۶	Revista brasileira de ginecologia e obstetricia : revista da Federacão Brasileira das Sociedades de Ginecologia e Obstetricia
اتریش	۱۱۶	۰,۱۱۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۶۶۹۰-۱۹۹۷	Journal fur Gynakologische Endokrinologie
کلمبیا	۱۱۷	۰,۱۱۲	خیر	-	-	-	-	خیر	۷۴۳۴-۰۰۳۴	Revista Colombiana de Obstetricia y Ginecologia
اسپانیا	۱۱۸	۰,۱۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۵۷۳-۰۲۱۰X	Clinica e Investigacion en Ginecologia y Obstetricia
اسپانیا	۱۱۹	۰,۱۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۲۴۹-۱۱۳۲	Revista Iberoamericana de Fertilidad y Reproduccion Humana
ایران	۱۲۰	۰,۱۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۲۹۹۳-۱۶۸۰	Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility
فرانسه	۱۲۱	۰,۱۱۱	خیر	۷۳	۰,۰۷۴	۷۴	۰,۰۰۰۰۰۳	بله	۳۷۱۲-۱۷۷۸	Pelvi-perineologie
بلغارستان	۱۲۲	۰,۱۱	بله	-	-	-	-	خیر	۰۹۵۹-۰۳۲۴	Akusherstvo i Ginekologija
آلمان	۱۲۳	۰,۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۸۶۷۷-۰۳۴۱	Gynakologische Praxis
مصر	۱۲۴	۰,۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۵۶۹۰-۱۱۱۰	Middle East Fertility Society Journal
برزیل	۱۲۵	۰,۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۵۶۹۳-۱۵۱۷	Jornal Brasileiro de Reproducao Assistida
آمریکا	۱۲۶	۰,۱۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۴۰۶۷-۱۰۴۲	Journal of Gynecologic Surgery
لهستان	۱۲۷	۰,۱۰۸	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۶۳۲-۲۰۸۱	Current Gynecologic Oncology
آلمان	۱۲۸	۰,۱۰۵	خیر	-	-	-	-	خیر	۷۱۰۵-۰۹۴۴	Sexuologie

کشور	رتبه (SJR)	SJR	رتبه نمایه در Pubmed	رتبه (IF)	ضریب تأثیر	رتبه (EF)	عامل ویژه	نمایه در ISI	شاپا (چاپی)	عنوان مجله
پاکستان	۱۲۹	۰,۱۰۳	خیر	-	-	-	-	خیر	۲۲۲-۲۰۷۷X	Research Journal of Obstetrics and Gynecology
آمریکا	۱۳۰	۰,۱۰۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۳۲۱-۱۰۴۲X	Breast Diseases
اسپانیا	۱۳۱	۰,۱۰۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۵۷۷۶-۰۰۰۱	Acta Ginecologica
فرانسه	۱۳۲	۰,۱۰۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۸۳۳-۱۹۶۵	Revue de Medecine Perinatale
ترکیه	۱۳۳	۰,۱۰۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۸۸۴۱-۱۳۰۱	Turk Jinekolojik Onkoloji Dergisi
اسپانیا	۱۳۴	۰,۱۰۱	خیر	۷۵	۰	۷۵	۰,۰۰۰۰۰۰۸	بله	۳۸۲۷-۱۶۹۵	Ginecologia y Obstetricia Clinica
لهستان	۱۳۵	۰,۱۰۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۶۶۷۷-۱۷۳۱	Seksuologia Polska
آمریکا	۱۳۶	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۸۴۳۹-۱۵۲۸	Internet Journal of Gynecology and Obstetrics
لهستان	۱۳۷	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۲۱۱۵-۱۸۹۸	Poloznictwo Ginekologia i Medycyna Rozrodu
آفریقای جنوبی	۱۳۸	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۱۹۶۲-۱۰۲۹	Obstetrics and Gynaecology Forum
ایتالیا	۱۳۹	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۹۰۱۳-۰۳۹۱	Giornale Italiano di Ostetricia e Ginecologia
هند	۱۴۰	۰,۱	بله	-	-	-	-	خیر	۹۲۰۲-۰۹۷۱	Journal of Obstetrics and Gynecology of India
فرانسه	۱۴۱	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۳۹۱۹-۰۹۹۴	Reproduction Humaine et Hormones
کوبا	۱۴۲	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۶۰۰-۰۱۳۸X	Revista Cubana de Obstetricia y Ginecologia
سوئیس	۱۴۳	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۰۱۹۹-۱۶۶۱	Gynakologie fur Hausarzte
ایتالیا	۱۴۴	۰,۱	خیر	-	-	-	-	خیر	۳۰۸۶-۱۱۲۱	Urogynaecologia International Journal
اسپانیا	۱۴۵	۰	خیر	-	-	-	-	خیر	۴۱۲۷-۲۱۷۳	Diagnostico Prenatal
هلند	۱۴۶	۰	خیر	-	-	-	-	خیر	۳۳۸-۲۲۱۱X	Gynecologic Oncology Reports
هند	۱۴۷	۰	خیر	-	-	-	-	خیر	۸۹۳۸-۰۹۷۴	Journal of SAFOG
هلند	۱۴۸	۰	بله	-	-	-	-	خیر	۷۷۸۹-۲۲۱۰	Pregnancy Hypertension

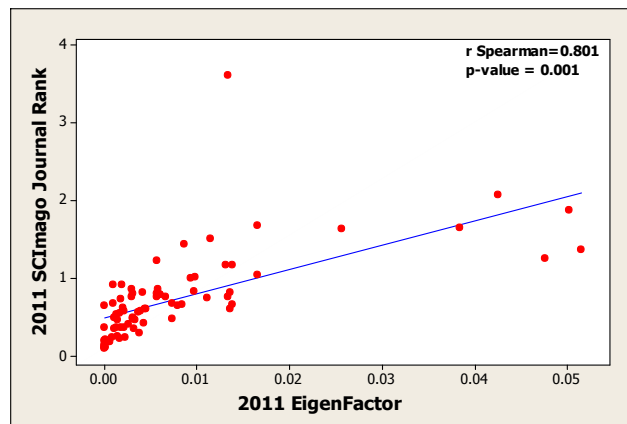

نمودار ۱ - ارتباط بین شاخص‌های ضریب تأثیر و SJR مجلات حوزه زنان و زایمان

نمودار ۲- ارتباط بین شاخص های ضریب تأثیر و عامل ویژه مجلات حوزه زنان و زایمان

نمودار ۳- ارتباط بین شاخص های SJR و عامل ویژه مجلات حوزه زنان و زایمان

بحث

ارزیابی مجلات علمی به عنوان پیشگامان ترویج علم و تولیدات علمی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. استفاده از ضرایب وزن دهی و اعتباربخشی این نشریات در پایگاه اطلاعاتی معتبر از جمله ISI و Scopus نقش مهمی را به منظور استفاده از مطالب و تولیدات علمی برای مؤلفان و متخصصین هر رشته ایفا می کند. با توجه به اینکه هر دو پایگاه ISI و Scopus به منظور نشان دادن اعتبار مجلات در هر حوزه موضوعی از ضرایب اعتباربخشی استفاده می کنند، بنابراین مجلات حوزه زنان و زایمان را با استفاده از این شاخص ها می توان مورد سنجش قرار داد.

نخستین شاخص ارزیابی مجلات که توسط ISI ارائه شد، ضریب تأثیر بود که بیانگر تعداد استنادات انجام شده به مقالات منتشر شده یک مجله در یک بازه ۲ ساله می باشد (۲). با وجود پذیرش همگانی این شاخص در جوامع علمی، برخی ویژگی های آن مانند تأثیر خود

استنادی مجلات، استناد مقالات منتشره در یک مجله معین به دیگر مقالات همان مجله، محدود بودن بازه زمانی محاسبه آن و یکسان در نظر گرفتن تأثیر استنادات در محاسبه این شاخص مورد نقد پژوهشگران می باشد (۱۷-۱۹). علی رغم تأثیر خود استنادی مجلات بر ضریب تأثیر، به پدیده خوداستنادی مجلات می توان هم با نگاه مثبت و هم با نگاه منفی نگریست (۲۰-۲۲). در مطالعات انجام شده در حوزه های مختلف علوم، ارتباط قوی و معناداری بین خود استنادی مجلات و ضریب تأثیر یافت شده است (۲۳، ۲۴). در بسیاری از حوزه های پژوهشی، مقالات تا چند سال پس از انتشار مورد استناد قرار نمی گیرند، بنابراین شاخص هایی که فقط به استنادات دریافتی طی ۲ سال نخست پس از انتشار تأکید دارند، می توانند گمراه کننده باشند. از طرف دیگر، رفتار استنادی مجلات در همه حوزه های علم یکسان نیست. گلانزل و همکار (۲۰۰۲) نشان دادند تعداد استنادات مجلات حوزه های محض و پایه نسبت به حوزه های کاربردی بالاتر است (۲۵). در نظر

گرفتن تأثیر یکسان برای تمام استنادات دریافت شده از نشریات معتبر و غیر معتبر و نادیده گرفتن مقالات با نفوذ^۱ خالی از اشکال نیست. مطالعه ساها و همکاران (۲۰۰۳) نشان داد که ضریب تأثیر می‌تواند بیشتر منعکس کننده شهرت یک مجله باشد تا کیفیت آن، زیرا هنگامی که آن‌ها در محاسبات خود، ضریب تأثیر را به طور لگاریتمی برای اهداف آماری تبدیل کردند، ارتباط مستقیم و خطی بین ضریب تأثیر و رتبه‌بندی کیفی مجلات مشاهده نکردند. با این حال، آن‌ها بیان کردند که با وجود محدودیت‌ها در ضریب تأثیر، این معیار می‌تواند برای سنجش کیفیت مجلات نیز به کار گرفته شود (۲۶).

از دیگر انتقادهایی که به ضریب تأثیر می‌شود این است که نحوه دسترسی به مجلات می‌تواند بر افزایش یا کاهش ضریب تأثیر مؤثر واقع شود؛ به گونه‌ای که دسترسی آزاد به مجله باعث می‌شود تعداد استناد به این نوع مجلات افزایش یابد. در این صورت ممکن است مجله‌ای که از کیفیت چندانی برخوردار نیست، فقط به دلیل اینکه دسترسی آزاد به مقاله‌های آن وجود دارد، نسبت به مجله‌ای که فقط به چکیده آن دسترسی وجود دارد، مجله باکیفیت‌تر و پراستنادتر معرفی شود. مورالی و همکاران (۲۰۰۴) در مطالعه خود نشان دادند که ضریب تأثیر مجلات حوزه‌های کاردیولوژی، نفرولوژی و ایمونولوژی که دارای متن کامل بر روی پایگاه Pubmed هستند نسبت به نشریاتی که فقط چکیده آن‌ها از طریق آن پایگاه در دسترس است، استنادهای بیشتری دریافت می‌کنند (۲۷).

شاخص SJR که با هدف برطرف ساختن نقایص ضریب تأثیر توسط مؤسسه سای ماگو منتشر شد، متناسب با تعداد و اهمیت استنادهای دریافتی مقالات انتشار یافته یک مجله در طول یک دوره زمانی ۳ ساله، مجلات نمایه شده در پایگاه Scopus را رتبه‌بندی می‌کند (۸، ۱۳، ۲۸). شاخص عامل ویژه که از الگوریتم رتبه‌بندی صفحات گوگل بهره می‌برد، با افزایش طول بازه زمانی محاسبه از ۲ سال به ۵ سال، حذف تأثیر خود استنادی مجلات، افزایش تأثیر استنادات با ارزش

نسبت به استنادات کم ارزش و در نظر گرفتن تأثیر استنادات غیر مستقیم، برخی نقدهای وارده بر ضریب تأثیر را رفع کرده است (۱۱، ۲۹، ۳۰).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین ضریب تأثیر مجلات حوزه زنان و زایمان از برخی رشته‌های بالینی مانند کاردیولوژی (۳/۲۴) کمتر و از برخی رشته‌های بالینی و پایه مانند نفرولوژی (۱/۶۴) و ایمونولوژی (۰/۱۴) بیشتر است (۲۷). نتایج این مطالعه نشان داد که بر اساس دو شاخص ضریب تأثیر و SJR، مجله Update Human Reproduction معتبرترین مجله حوزه زنان و زایمان است اما عامل ویژه، این مجله را در رتبه سیزدهم رتبه‌بندی کرد. بر اساس رتبه‌بندی شاخص عامل ویژه، مجله American Journal of Obstetrics and Gynecology معتبرترین مجله حوزه زنان و زایمان است، این در حالی است که این مجله برحسب شاخص ضریب تأثیر در رتبه دهم و برحسب شاخص SJR در رتبه نهم قرار دارد. این تفاوت رتبه‌بندی مجلات را می‌توان در نحوه محاسبه این شاخص‌ها، تفاوت در بازه محاسبه شاخص‌ها، در نظر گرفتن پدیده خود استنادی مجلات، نحوه وزن دهی به استنادات و در نظر گرفتن استنادات غیرمستقیم تفسیر نمود.

نتایج این مطالعه نشان داد که ارتباط معناداری بین شاخص‌های مختلف رتبه‌بندی مجلات حوزه زنان و زایمان در پایگاه ISI و Scopus وجود دارد. نتایج مطالعه صادقی و همکار (۲۰۱۲) در مورد ۲۰ مجله حوزه پزشکی هسته‌ای نیز نشان داد که ضریب همبستگی اسپیرمن بین ضریب تأثیر و SJR ۰/۹۳۱، بین ضریب تأثیر و عامل ویژه ۰/۸۲۴ و بین SJR و عامل ویژه ۰/۸۲۳ می‌باشد که با نتایج حاصل از مطالعه حاضر همخوانی داشت (۱۴). در مطالعه لویز و همکاران (۲۰۰۸) ضریب همبستگی بین ضریب تأثیر و SJR در مجلات حوزه تومور شناسی ۰/۹۳، در مطالعه اسجوفل و همکار (۲۰۰۹) در بین ۱۴۳ مجله فرانسوی ۰/۷۱ و در مطالعه فلاگاز و همکاران (۲۰۰۸) که در بین ۲۰ مجله برتر جهان از نظر ضریب تأثیر صورت گرفت، ۰/۲۷۸ تعیین شد (۷، ۱۵، ۳۱). علت پایین‌تر بودن

¹ Article Influence

journal rank در حوزه مجلات زنان و زایمان وجود دارد. با توجه به معایب ضریب تأثیر از جمله محدود بودن در بازه زمانی کوتاه دوساله، در نظر گرفتن تأثیر یکسان برای کلیه استنادات دریافت شده از نشریات معتبر و غیر معتبر و نادیده گرفتن مقالات با نفوذ و همبستگی بالایی بین شاخص‌ها، دو شاخص عامل ویژه و SCImago journal rank می‌تواند معیاری مناسبتری نسبت به ضریب تأثیر باشند. با توجه به پذیرش مجلات فارسی زبان در پایگاه Scopus از جمله مجله زنان مامایی و نازایی ایران می‌توان مجلات منتشر شده به زبان فارسی را با این شاخص با دیگر مجلات معتبر علمی مقایسه نمود. با وجود کمبودهای ضریب تأثیر، این ابزار بعلاوه پذیرش همگانی در مجامع علمی، در دسترس بودن و سهولت کاربرد نمی‌تواند نادیده گرفته شود.

تشکر و قدردانی

مطالعه حاضر حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی مشهد به شماره ۹۲۰۸۸۰ می باشد، بدین وسیله از معاونت محترم پژوهشی و اداره علم سنجی که امکان انجام این تحقیق را فراهم کردند، تشکر و قدردانی می شود.

ضریب همبستگی بین ضریب تأثیر و SJR در مطالعه اسجوفل و همکار (۲۰۰۹) و در مطالعه فلاگاز و همکاران (۲۰۰۸) را می‌توان در رفتار استنادی متفاوت حوزه‌های علم جستجو کرد؛ که در این دو مطالعه مجلات منتخب، محدود به رشته خاصی نبوده و مجموعه‌ای از حوزه‌های مختلف علم را شامل می‌شدند. مقاله حاضر نخستین مطالعه جامع در جهت معرفی مجلات نمایه شده حوزه زنان و زایمان در پایگاه‌های Scopus، Pubmed و ISI می‌باشد که در آن به ارزیابی شاخص‌های مختلف کیفیت مجلات (ضریب تأثیر، عامل ویژه و SJR) می‌پردازد. شاخص‌های ذکر شده در این مقاله، شاخص‌هایی است که با استفاده از معیارهای کمی (تعداد استناد و کیفیت استنادات) به ارزیابی کیفیت مجلات می‌پردازند، اما کیفیت مقالات را نمی‌توان صرفاً بر اساس این معیارها ارزیابی کرد و بررسی محتوای مقالات و همچنین میزان تأثیرگذاری مقالات منتشر شده در مجلات حوزه سلامت و صنعت می‌تواند در ارزیابی مناسب تر کیفیت مجلات راهگشا باشد.

نتیجه گیری

نتایج این تحقیق نشان داد همبستگی بالایی بین شاخص‌های ضریب تأثیر، عامل ویژه و SCImago

منابع

1. Uzun A. Library and information science research in developing countries and eastern European countries: a brief bibliometric perspective. *Int Inf Libr Rev* 2002;34(1):21-33
2. Garfield E. The history and meaning of the journal impact factor. *JAMA* 2006 Jan 4;295(1):90-3.
3. Garfield E. Citation analysis as a tool in journal evaluation. *Science* 1972 Nov 3;178(4060):471-9.
4. Seglen PO. Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research. *BMJ*. 1997 Feb 15;314(7079):498-502.
5. Postma E. Inflated impact factors? The true impact of evolutionary papers in non-evolutionary journals. *PLoS One* 2007 Oct 3;2(10):e999.
6. Motamed M, Mehta D, Basavaraj S, Fuad F. Self citations and impact factors in otolaryngology journals. *Clin Otolaryngol Allied Sci* 2002 Oct;27(5):318-20.
7. Falagas ME, Kouranos VD, Arentzakis J, et al. Comparison of SCImago journal rank indicator with journal impact factor. *FASEB J* 2008 Aug;22(8):2623-8.
8. SCImago Institute. SCImago Journal & Country Rank Spain: SCImago Research Group; 2013. Available at: <http://www.scimagojr.com>.
9. Scopus. Information about Scopus 2013. Available at: <http://www.info.sciverse.com/scopus>.
10. Guz AN, Ruschitsky JJ. Scopus: a system for the evaluation of scientific journals. *Int Appl Mech* 2009;45(4):351-2.
11. Bergstrom C. Eigenfactor: measuring the value and prestige of scholarly journals. *C&RL News*. 2007 May;68:314-6.
12. Eigenfactor. Ranking and mapping scientific knowledge. 2013. Available at: <http://www.eigenfactor.org/>

13. Brown T. Journal quality metrics: options to consider other than impact factors. *Am J Occup Ther* 2011 May-Jun;65(3):346-50.
14. Ramin S, Sarraf Shirazi A. Comparison between Impact factor, SCImago journal rank indicator and Eigenfactor score of nuclear medicine journals. *Nucl Med Rev Cent East Eur* 2012 Aug 27;15(2):132-6.
15. Schöpfel J, Prost H. [Comparison of SCImago journal rank indicator (SJR) with JCR journal impact factor (IF) for French journals] [Article in French]. *Pschol Franc* 2009 Dec;54(4):287-305.
16. National Library of Medicine (NLM) Catalog. Catalog of books, journals, and audiovisuals at the National Library of Medicine. 2013. Available at: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog>.
17. Archibald RB, Finifter DH. Biases in citation-based ranking of journals. *Sch Pub* 1987;18(2):131-8.
18. Coelho PM, Antunes CM, Costa HM, Kroon EG, Sousa Lima MC, Linardi PM. The use and misuse of the "impact factor" as a parameter for evaluation of scientific publication quality: a proposal to rationalize its application. *Braz J Med Biol Res* 2003 Dec;36(12):1605-12.
19. Bornmann L, Marx W, Gasparyan AY, Kitas GD. Diversity, value and limitations of the journal impact factor and alternative metrics. *Rheumatol Int* 2012 Jul;32(7):1861-7.
20. Hellsten I, Lambiotte R, Scharnhorst A, Ausloos M. Self-citations, co-authorships and keywords: A new approach to scientists' field mobility? *Scientometrics* 2007;72(3):469-86.
21. Hyland K. Self-citation and self-reference: Credibility and promotion in academic publication. *J Am Soc Inf Sci Technol* 2003 Jun 8;54(3):251-9.
22. Glänzel W, Debackere K, Thijs B, Schubert A. A concise review on the role of author self-citations in information science, bibliometrics and science policy. *Scientometrics* 2006;67(2):263-77.
23. Zavos C, Kountouras J, Katsinelos P. Impact factors: looking beyond the absolute figures and journal rankings. *Gastrointestinal endoscopy*. 2006;64(6):1034.
24. Kurmis TP, Kurmis AP. Self-citation rates among medical imaging journals and a possible association with impact factor. *Radiography* 2010 Feb;16(1):21-5.
25. Glänzel W, Mode HF. Journal impact measurement in bibliometric research. *Scientometrics* 2002;53(2):171-93.
26. Saha S, Saint S, Christakis DA. Impact factor: a valid measure of journal quality? *J Med Libr Assoc* 2003 Jan;9(1):42-6.
27. Murali NS, Murali HR, Auethavekiat P, Erwin PJ, Mandrekar JN, Manek NJ, et al. Impact of FUTON and NAA bias on visibility of research. *Mayo Clin Proc* 2004 Aug;79(8):1001-6.
28. Alenzi FQ, Lotfy M, Nasif W, El-Shahat M, Abusini H, Alenazi M, et al. Biomedical research in the Middle Eastern countries: update and insight using SCImago Journal Rank indicator. *J Ayub Med Coll Abbottabad* 2010 Jul-Sep;22(3):100-5.
29. Berhidi A, Szluka P, Vasas L. [New bibliometric indicators. Is this the end of the impact factor era?] [Article in Hungarian]. *Magy Onkol* 2009 Jun;53(2):115-25.
30. Bergstrom CT, West JD, Wiseman MA. The Eigenfactor metrics. *J Neurosci* 2008 Nov;28(45):11433-4.
31. López-Illescas C, de Moya-Anegón F, Moed HF. Coverage and citation impact of oncological journals in the Web of Science and Scopus. *J Inf* 2008 Oct;2(4):304-16.

